

II Diecezjalny Konkurs Biblijno-Liturgiczny dla Ministrantów – 26.10.2024

LITERATURA ZEBRANA (KLASY II-IV)

I. Dzieje Apostolskie rozdziały 1-5 (Biblia Tysiąclecia)

Źródło: <https://biblia.deon.pl/>

PROLOG

Dzień Wniebowstąpienia¹

1

1 Pierwszą Księgę² napisałem, Teofilu², o wszystkim, co Jezus czynił i czego nauczał od początku **2** aż do dnia, w którym udzielił przez Ducha Świętego³ poleceń Apostołom, których sobie wybrał, a potem został wzięty do nieba. **3** Im też po swojej męce dał wiele dowodów, że żyje: ukazywał się im przez czterdzieści dni i mówił o królestwie Bożym. **4** A podczas wspólnego posiłku⁴ kazał im nie odchodzić z Jerozolimy, ale oczekiwać obietnicy Ojca:

«Słyszeliście o niej ode Mnie - [mówił] - **5** Jan chrzczył wodą, ale wy wkrótce zostaniecie ochrzczeni⁵ Duchem Świętym». **6** Zapytywali Go zebrani: «Panie, czy w tym czasie przywrócisz królestwo Izraela?» **7** Odpowiedział im: «Nie wasza to rzecz znać czasy i chwile, które Ojciec ustalił swoją władzą, **8** ale gdy Duch Święty zstąpi na was, otrzymacie Jego moc i będziecie moimi świadkami⁶ w Jerozolimie i w całej Judei, i w Samarii, i aż po krańce ziemi». **9** Po tych słowach uniósł się w ich obecności w górę i obłok zabrał Go im sprzed oczu. **10** Kiedy uporczywie wpatrywali się w Niego, jak wstępował do nieba, przystąpili do nich dwaj mężowie w białych szatach. **11** I rzekli: «Mężowie z Galilei, dlaczego stoicie i wpatrujecie się w niebo? Ten Jezus, wzięty od was do nieba, przyjdzie tak samo, jak widzieliście Go wstępującego do nieba».

DZIEJE KOŚCIOŁA W JEROZOLIMIE

Pierwotny jego stan

12 Wtedy wrócili do Jerozolimy z góry, zwanej Oliwną, która leży blisko Jerozolimy, w odległości drogi szabatowej. **13** Przybywszy tam weszli do sali na górze⁷ i przebywali w niej: Piotr i Jan, Jakub i Andrzej, Filip i Tomasz, Bartłomiej i Mateusz, Jakub, syn Alfeusza, i Szymon Gorliwy, i Juda, [brat] Jakuba. **14** Wszyscy oni trwali jednomyślnie na modlitwie razem z niewiastami, Maryją, Matką Jezusa, i braćmi Jego.

Uzupełnienie grona Dwunastu

15 Wtedy Piotr w obecności braci, a zebrało się razem około stu dwudziestu osób, tak przemówił: **16** «Bracia, musiało wypełnić się słowo Pisma, które Duch Święty zapowiedział przez usta Dawida o Judaszu. On to wskazał drogę tym, którzy pojмали Jezusa, **17** bo on zaliczał się do nas i miał udział w naszym posługiwaniu. **18** **8** Za pieniądze, niegodziwie zdobyte, nabył ziemię i spadłszy głową na dół, pękł na pół i wypłynęły wszystkie jego wnętrzności. **19** Rozniosło się to wśród wszystkich mieszkańców Jerozolimy, tak że nazwano ową rolę w ich języku Hakeldamach, to znaczy: Pole Krwi. **20** Napisano bowiem w Księdze Psalmów:

Niech opustoszeje dom jego
i niech nikt w nim nie mieszka!

A urząd jego niech inny obejmie!⁹

21 Trzeba więc, aby jeden z tych, którzy towarzyszyli nam przez cały czas, kiedy Pan Jezus przebywał¹⁰ z nami, **22** począwszy od chrztu Janowego aż do dnia, w którym został wzięty od nas do nieba, stał się razem z nami świadkiem Jego zmartwychwstania».

23 Postawiono dwóch: Józefa, zwanego Barsabą, z przydomkiem Justus, i Macieja. **24** I tak się pomodlili: «Ty, Panie, znasz serca wszystkich, wskaż z tych dwóch jednego, którego wybrałeś, **25** by zajął miejsce w tym posługiwaniu i w apostołstwie, któremu sprzeniewierzył się Judasz, aby pójść swoją drogą». **26** I dali im losy, a los padł na Macieja. I został dołączony do jedenastu apostołów.

Przypisy:

[Dz 1, 1-11](#) - Por. [Łk 24.50n](#).

[Dz 1, 1](#) - "Księgę" - mowa o trzeciej Ewangelii kanonicznej; "Teofilu" - zob. przypis do [Łk 1.3](#).

[Dz 1, 2](#) - Zwrot ten można też odnieść od wybrania Apostołów.

[Dz 1, 4](#) - "Podczas wspólnego posiłku" - wg innego źródłosłowa: "kiedy przebywał razem z nimi"; "obietnicy" - por. [Łk 24,49](#).

[Dz 1, 5](#) - Dosł.: "zanurzeni w..." (por. [Mt 3,11](#) par.).

[Dz 1, 8](#) - Być apostołem, tzn., według tej księgi, dawać świadectwo, zwłaszcza o zmartwychwstaniu Chrystusa ([Dz 1,22](#); [Dz 2,32](#); [Dz 3,15](#); [Dz 4,33](#); [Dz 5,32](#); [Dz 10,39.41](#); [Dz 13,31](#)). Por. [Iz 43,10.12](#).

[Dz 1, 13](#) - "Na górze" - dosł.: "do górnej części domu". Tradycja umieszcza ją w dzisiejszym Wieczerniku na Syjonie w Jerozolimie, choć przypuszcza się także, że był to dom Marii, matki Jana-Marka (por. [Dz 12,12](#)). "Jakuba" - por. [Mt 10,2nn](#); [Mk 3,16-19](#); [Łk 6,13-16](#).

[Dz 1, 18](#) - Por. [Mt 27,5](#). Szczegóły odmienne (śląd innej tradycji) łatwo dadzą się uzgodnić jako następujące po sobie. Brzmienie nazwy pola, wg rkp greckich, aramejskie: Chaqel dema.

[Dz 1, 20](#) - [Ps 69\[68\],26](#); [Ps 109\[108\],8](#).

[Dz 1, 21](#) - Dosł.: "wchodził i wychodził". Por. [Lb 27,17](#); [2 Krn 1,10](#); [J 10,9](#).

Zesłanie Ducha Świętego

2

1 Kiedy nadszedł wreszcie dzień Pięćdziesiątnicy, znajdowali się wszyscy razem na tym samym miejscu. **2** Nagle dał się słyszeć z nieba szum, jakby uderzenie gwałtownego wiatru, i napełnił cały dom, w którym przebywali. **3** Ukazały się im też języki jakby z ognia, które się rozdzieliły, i na każdym z nich spoczął jeden. **4** I wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym, i zaczęli mówić obcymi językami, tak jak im Duch pozwalał mówić.

5 Przebywali wtedy w Jerozolimie pobożni Żydzi ze wszystkich narodów pod słońcem. **6** Kiedy więc powstał ów szum, zbiegli się tłumnie i zdumiali, bo każdy słyszał, jak przemawiali w jego własnym języku. **7** «Czyż ci wszyscy, którzy przemawiają, nie są Galilejczykami?» - mówili pełni zdumienia i podziwu. **8** «Jakżeż więc każdy z nas słyszy swój własny język ojczysty? - **9** **1** Partowie i Medowie, i Elamici, i mieszkańcy Mezopotamii, Judei oraz Kapadocji, Pontu i Azji, **10** Frygii oraz Pamfilii, Egiptu i tych części Libii, które leżą blisko Cyreny, i przybysze z Rzymu, **11** Żydzi oraz prozelici, Kreteńczycy i Arabowie - słyszymy ich głoszących w naszych językach wielkie dzieła Boże». **12** Zdumiewali się wszyscy i nie wiedzieli, co myśleć: «Co ma znaczyć?» - mówili jeden do drugiego. **13** «Upili się młodym winem» - drwili inni.

Pierwsze wystąpienie Głowy Kościoła

14 Wtedy stanął Piotr razem z Jedenastoma i przemówił do nich donośnym głosem: «Mężowie Judejczy i wszyscy mieszkańcy Jerozolimy, przyjmijcie do wiadomości i posłuchajcie uważnie mych słów! **15** Ci ludzie nie są pijani, jak przypuszczacie, bo jest dopiero trzecia **2** godzina dnia, **16** ale spełnia się przepowiednia proroka Joela:

17 **3** W ostatnich dniach - mówi Bóg - wyleję Ducha mojego na wszelkie ciało, i będą prorokowali synowie wasi i córki wasze, młodzieńcy wasi widzenia mieć będą, a starcy - sny.

18 Nawet na niewolników i niewolnice moje wyleję w owych dniach Ducha mego, i będą prorokowali.

19 I sprawię dziwy na górze - na niebie, i znaki na dole - na ziemi.
Krew i ogień, i kłęby dymu,

20 słońce zamieni się w ciemności, a księżyc w krew, zanim nadejdzie dzień Pański, wielki i wspaniały.

21 Każdy, kto wzywać będzie imienia Pańskiego, będzie zbawiony.

22 **4** Mężowie izraelscy, słuchajcie tego, co mówię: Jezusa Nazarejczyka, Męża, którego posłannictwo Bóg potwierdził wam niezwykłymi czynami, cudami i znakami, jakich Bóg przez Niego dokonał wśród was, o czym sami wiecie, **23** tego Męża, który z woli postanowienia i przewidzenia Bożego został wydany, przybiliście rękami bezbożnych do krzyża i zabiliście. **24** Lecz Bóg wskrzesił Go, zerwawszy więzy śmierci **5**, gdyż niemożliwe było, aby ona panowała nad Nim, bo Dawid mówił o Nim:

25 **6** Miałem Pana zawsze przed oczami,

gdyż stoi po mojej prawicy,
abym się nie zachwiał.

26 Dlatego ucieszyło się moje serce
i rozradował się mój język,
także i moje ciało spoczywać będzie w nadziei,

27 że nie zostawisz duszy mojej w Otchłani
ani nie dasz Świętemu Twemu ulec skażeniu.

28 Dałeś mi poznać drogi życia
i napełnisz mnie radością
przed obliczem Twoim.

29 Bracia, wolno powiedzieć do was otwarcie, że patriarcha Dawid umarł i został pochowany w grobie, który znajduje się u nas aż po dzień dzisiejszy⁷. **30** Więc jako prorok, który wiedział, że Bóg przysiągł mu uroczyście, iż jego Potomek zasiądzie na jego tronie, **31** widział przyszłość i przepowiedział zmartwychwstanie Mesjasza, że ani nie pozostanie w Otchłani, ani ciało Jego nie ulegnie rozkładowi.

32 Tego właśnie Jezusa wskrzesił Bóg, a my wszyscy jesteśmy tego świadkami. **33** Wyniesiony na prawicę Boga, otrzymał od Ojca obietnicę Ducha Świętego i zesłał Go, **34** jak to sami widzicie i słyszycie. Bo Dawid nie wstąpił do nieba, a jednak powiada⁸:

Rzekł Pan do Pana mego:

Siądź po prawicy mojej,

35 aż położę nieprzyjaciół Twoich
podnóżkiem stóp Twoich.

36 Niech więc cały dom Izraela wie z niewzruszoną pewnością, że tego Jezusa, którego wyście ukrzyżowali, uczynił Bóg i Panem, i Mesjaszem».

Pierwsze nawrócenie Żydów

37 Gdy to usłyszeli, przejęli się do głębi serca: «Cóż mamy zrobić, bracia?» - zapytali Piotra i pozostałych Apostołów. **38** «Nawróćcie się - powiedział do nich Piotr - i niech każdy z was ochrzci się w imię Jezusa Chrystusa⁹ na odpuszczenie grzechów waszych, a weźmiecie w darze Ducha Świętego. **39** Bo dla was jest obietnica i dla dzieci waszych, i dla wszystkich, którzy są daleko, a których powoła Pan Bóg nasz».

40 W wielu też innych słowach dawał świadectwo i napominał: «Ratujcie się spośród tego przewrotnego pokolenia!». **41** Ci więc, którzy przyjęli jego naukę, zostali ochrzczeni. I przyłączyło się owego dnia około trzech tysięcy dusz.

Życie pierwotnego Kościoła¹⁰

42 Trwali oni w nauce Apostołów i we wspólnocie, w łamaniu chleba¹¹ i w modlitwach. **43** Bojaźń ogarniała każdego, gdyż Apostołowie czynili wiele znaków i cudów. **44** Ci wszyscy, co uwierzyli, przebywali razem i wszystko mieli wspólne¹². **45** Sprzedawali majątki i dobra i rozdzielali je każdemu według potrzeby. **46** Codziennie trwali jednomyślnie w świątyni, a łamiąc chleb po domach, przyjmowali posiłek z radością i prostotą serca. **47** Wielbili Boga, a cały lud odnosił się do nich życzliwie. Pan zaś przynmnażał im codziennie tych, którzy dostępowali zbawienia.

Przypisy:

Dz 2, 9-11 - Lista narodów, które słuchały uczniów Pańskich, została ułożona tak, że Autor Dz przy wyliczaniu posuwa się ze wschodu coraz bardziej na zachód. Wzmianka o Judei, umieszczona tuż przed Kopadocją, a zaraz po wyliczeniu Żydów, tłumaczy się być może tym, że w pierwotnym tekście zamiast słowa Ioudaia (Judea) znajdował się rzeczownik loudaioi (Judejczycy, Żydzi). Chodziłoby zatem o Żydów mieszkających w Mezopotamii, Kapadocji itp. "Przybysze z Rzymu" - to zapewne obywatele rzymscy rezydujący w Jerozolimie lub Żydzi, którzy na pewien czas tylko przybyli z Rzymu do Palestyny.

Dz 2, 15 - Tzn. dziewiąta rano. Wina zaś używano dopiero przy wieczornym posiłku.

Dz 2, 17-21 - **Jl 3,1-5**. "Ostatnie dni" dotyczą czasów mesjańskich - od narodzenia Chrystusa do Jego przyjścia na Sąd Ostateczny. Wiersze 17 i 18 odnoszą się do początku tego okresu, a pozostałe do jego końca.

Dz 2, 22-36 - Jest to jeden z najstarszych schematów katechezy wczesnochrześcijańskiej. Można go odnaleźć we wszystkich mowach apostołskich w postaci następujących tematów: 1. nawiązanie do konkretnych okoliczności; 2. proklamacja faktu zmartwychwstania; 3. argumentacja z ST; 4. wezwanie do pokuty.

Dz 2, 24 - Dosł.: "ból śmierci".

[Dz 2, 25-28](#) - [Ps 16\[15\].8-11](#).

[Dz 2, 29](#) - W Jerozolimie na stokach wzgórza Ofel, na Syjonie.

[Dz 2, 34](#) - [Ps 110\[109\].1](#).

[Dz 2, 38](#) - Tzn. z polecenia Jezusa Chrystusa, stosownie do jego godności i dzięki Jego zasługom. Dosłowną formułę chrztu por. [Mt 28.19](#) Por. także imię.

[Dz 2, 42-47](#) - Summariusium - zob. Wstęp.

[Dz 2, 42](#) - Łamanie chleba może oznaczać zarówno zwykłe posiłki, jak i Eucharystię. Wzmianka o modlitwie i równoległe teksty NT przemawiają za Eucharystią.

[Dz 2, 44](#) - Wspólnota dóbr była dobrowolna. Nie przyjęła się ona w pierwotnym Kościele na stałe, lecz miała zasięg lokalny.

Uzdrowienie chromego

3

1 Gdy Piotr i Jan wchodzili do świątyni na modlitwę o godzinie dziewiątej¹, **2** wnoszono właśnie pewnego człowieka, chromego od urodzenia. Kładziono go codziennie przy bramie świątyni, zwanej Piękną², aby wstępujących do świątyni, prosił o jałmużnę. **3** Ten zobaczywszy Piotra i Jana, gdy mieli wejść do świątyni, prosił ich o jałmużnę. **4** Lecz Piotr wraz z Janem przypatrzywszy się mu powiedział: **5** «Spójrz na nas!». A on patrzył na nich oczekując od nich jałmużny. **6** «Nie mam srebra ani złota - powiedział Piotr - ale co mam, to ci daję: W imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka, chodź!» **7** I ująwszy go za prawą rękę, podniósł go. A on natychmiast odzyskał władzę w nogach i stopach. **8** Zerwał się i stanął na nogach, i chodził, i wszedł z nimi do świątyni, chodząc, skacząc i wielbiąc Boga. **9** A cały lud zobaczył go chodzącego i chwającego Boga. **10** I rozpoznawali w nim tego człowieka, który siadał przy Pięknej Bramie świątyni, aby żebrać, i ogarnęło ich zdumienie i zachwyt z powodu tego, co go spotkało.

11 A gdy on trzymał się Piotra i Jana, cały lud zdumiony zbiegł się do nich w krążanku, który zwano Salomonowym³.

Druga mowa św. Piotra

12 Na ten widok Piotr przemówił do ludu: «Mężowie izraelscy! Dlaczego dziwicie się temu? I dlaczego także patrzycie na nas, jakbyśmy własną mocą lub pobożnością sprawili, że on chodzi? **13** Bóg naszych ojców, Bóg Abrahama, Izaaka i Jakuba, wślawił Sługę swego⁴, Jezusa, wy jednak wydalście Go i zaparliście się Go przed Piłatem, gdy postanowił Go uwolnić. **14** Zaparliście się Świętego i Sprawiedliwego, a wyprosiście ułaskawienie dla zabójcy. **15** Zabiliście Dawcę życia, ale Bóg wskrzesił Go z martwych, czego my jesteśmy świadkami. **16** I przez wiarę w Jego imię temu człowiekowi, którego widzicie i którego znacie, imię to przywróciło siły. Wiara [wzbudzona] przez niego dała mu tę pełnię sił, którą wszyscy widzicie. **17** Lecz teraz wiem, bracia, że działaliście w nieświadomości, tak samo jak zwierchnicy wasi. **18** A Bóg w ten sposób spełnił to, co zapowiedział przez usta wszystkich proroków, że Jego Mesjasz będzie cierpiał. **19** Pokutujcie więc i nawróćcie się, aby grzechy wasze zostały zgładzone, **20** aby nadeszły od Pana dni ochłody, aby też posłał wam zapowiedzianego Mesjasza, Jezusa, **21** którego niebo musi zatrzymać aż do czasu odnowienia wszystkich rzeczy, co od wieków przepowiedział Bóg przez usta swoich świętych proroków. **22** Powiedział przecież Mojżesz⁵: Proroka jak ja wzbudzi wam Pan, Bóg nasz, spośród braci waszych. Słuchajcie Go we wszystkim, co wam powie. **23** A każdy, kto nie posłucha tego Proroka, zostanie usunięty z ludu. **24** Zapowiadali te dni także pozostali prorocy, którzy przemawiali od czasów Samuela i jego następców. **25** Wy jesteście synami proroków i przymierza, które Bóg zawarł z waszymi ojcami, kiedy rzekł do Abrahama: Błogosławione będą w potomstwie twoim wszystkie narody ziemi⁶. **26** Dla was w pierwszym rzędzie wskrzesił Bóg Sługę swego i posłał Go, aby błogosławił każdemu z was w odwracaniu się od grzechów».

Przypisy:

[Dz 3, 1](#) - Tzn. trzeciej po południu (piętnastej).

[Dz 3, 2](#) - Po wschodniej stronie świątyni.

[Dz 3, 11](#) - Krużganek ten biegł wzdłuż wschodniej ściany świątyni.

[Dz 3, 13](#) - [Iz 52.13-53.11](#) nazywa cierpiącego Mesjasza "Sługą Pańskim". Stąd ten tytuł tutaj i w [Dz 4.27.30](#).

[Dz 3, 22](#) - [Pwt 18.15.19](#); [Kpł 23.29](#).

[Dz 3, 25](#) - [Rdz 12.3](#); [Dz 22.18](#). Por. Ga 3,8n.

Apostołowie Piotr i Jan przed Sanhedrynem

4

1 Kiedy przemawiali do ludu, podeszli do nich kapłani i dowódca straży świątynnej¹ oraz saduceusze **2** oburzeni, że nauczają lud i głoszą zmartwychwstanie umarłych w Jezusie. **3** Zatrzymali ich² i oddali pod straż aż do następnego dnia, bo już był wieczór. **4** A wielu z tych, którzy słyszeli naukę, uwierzyło. Liczba mężczyzn dosięgała około pięciu tysięcy.

5 Następnego dnia zebrali się ich przełożeni i starsi, i uczeni w Jerozolimie: **6** arcykapłan Annasz, Kajfasz, Jan, Aleksander i ilu ich było z rodu arcykapłańskiego³. **7** Postawili ich w środku i pytali: «Czyją mocą albo w którym imieniu uczyniliście to?» **8** Wtedy Piotr napełniony Duchem Świętym powiedział do nich: «Przełożeni ludu i starsi! **9** Jeżeli przesłuchujecie nas dzisiaj w sprawie dobrodziejstwa, dzięki któremu chory człowiek uzyskał zdrowie, **10** to niech będzie wiadomo wam wszystkim i całemu ludowi Izraela, że w imię Jezusa Chrystusa Nazarejczyka - którego ukrzyżowaliście, a którego Bóg wskrzesił z martwych - że przez Niego ten człowiek stanął

przed wami zdrowy. **11** On jest kamieniem, odrzuconym przez was budujących, tym, który stał się głowicą węgla⁴. **12** I nie ma w żadnym innym zbawienia, gdyż nie dano ludziom pod niebem żadnego innego imienia, w którym moglibyśmy być zbawieni».

13 Widząc odwagę Piotra i Jana, a dowiedziawszy się, że są oni ludźmi nieuczonymi i prostymi, dziwili się. Rozpoznawali w nich też towarzyszy Jezusa. **14** A widząc nadto, że stoi z nimi uzdrowiony człowiek, nie znajdowali odpowiedzi. **15** Kazali więc im wyjść z sali Rady i naradzili się: **16** «Co mamy zrobić z tymi ludźmi? - mówili jeden do drugiego - bo dokonali jawnego znaku, oczywistego dla wszystkich mieszkańców Jerozolimy. Przecież temu nie możemy zaprzeczyć. **17** Aby jednak nie rozpowszechniało się to wśród ludu, zabrońmy im surowo przemawiać do kogokolwiek w to imię!».

18 Przywołali ich potem i zakazali im w ogóle przemawiać, i nauczać w imię Jezusa. **19** Lecz Piotr i Jan odpowiedzieli: «Rozsądźcie, czy słuszne jest w oczach Bożych bardziej słuchać was niż Boga? **20** Bo my nie możemy nie mówić tego, cośmy widzieli i słyszeli». **21** Oni zaś ponowili groźby, a nie znajdując żadnej podstawy do wymierzenia im kary, wypuścili ich ze względu na lud, bo wszyscy wielbili Boga z powodu tego, co się stało. **22** A człowiek, który doznał tego cudownego uzdrowienia, miał ponad czterdzieści lat.

Modlitwa Kościoła wśród prześladowań

23 Uwolnieni przybyli do swoich i opowiedzieli, co do nich mówili arcykapłani i starsi. **24** Wysłuchawszy tego podnieśli jednomyślnie głos do Boga i mówili:

«Wszewładny Stwórcu nieba i ziemi, i morza, i wszystkiego, co w nich istnieje⁵, **25** Tyś przez Ducha Świętego powiedział ustami sługi Twego Dawida:

Dlaczego burzą się narody
i ludy knują rzeczy próżne?

26 Powstali królowie ziemi
i książęta zeszli się razem

przeciw Panu i przeciw Jego Pomazańcowi⁶.

27 Zeszli się bowiem rzeczywiście w tym mieście przeciw świętemu Słudze⁷ Twemu, Jezusowi, którego namaściłeś⁷, Herod i Poncjusz Piłat z poganami i pokoleniami Izraela, **28** aby uczynić to, co ręka Twoja i myśl zamierzyły. **29** A teraz spójrz, Panie, na ich groźby i daj sługom Twoim głosić słowo Twoje z całą odwagą, **30** gdy Ty wyciągać będziesz swą rękę, aby uzdrawiać i dokonywać znaków i cudów przez imię świętego Sługi Twego, Jezusa».

31 Po tej modlitwie zadrżało miejsce, na którym byli zebrani, wszyscy zostali napełnieni Duchem Świętym i głosili odważnie słowo Boże⁸.

Miłość zespala Kościół pierwotny⁹

32 Jeden duch i jedno serce ożywiały wszystkich wierzących. Żaden nie nazywał swoim tego, co posiadał, ale wszystko mieli wspólne. **33** Apostołowie z wielką mocą świadczyli o zmartwychwstaniu Pana Jezusa, a wszyscy oni mieli wielką łaskę. **34** Nikt z nich nie cierpiał niedostatku, bo właściciele pól albo domów sprzedawali je **35** i przynosili pieniądze [uzyskane] ze sprzedaży, i składali je u stóp Apostołów. Każdemu też rozdzielano według potrzeby. **36** Tak Józef, nazwany przez Apostołów Barnabas, to znaczy "Syn Pocieszenia", lewita rodem z Cypru, **37** sprzedał ziemię, którą posiadał, a pieniądze przyniósł i złożył u stóp Apostołów.

Przypisy:

[Dz 4, 1](#) - Nad porządkiem w świątyni czuwała straż, złożona głównie z lewitów; dowódca tej straży zajmował w hierarchii wysokie miejsce.

[Dz 4, 3](#) - Dosł.: "podnieśli na nich ręce" - hebraizm.

[Dz 4, 6](#) - Kajfasz był arcykapłanem w latach 18-36 po Chr. Annasz, jako były arcykapłan, zatrzymał swój tytuł. Jan i Aleksander nieznani skądinąd. W tekście zachodnim Jan nazywa się "Jonatanem".

[Dz 4, 11](#) - Lub: "zwornikiem sklepienia". [Ps 118\[117\],22](#).

[Dz 4, 24](#) - [Wj 20,11](#); [Ne 9,6](#); [Ps 146\[145\],6](#).

[Dz 4, 26](#) - [Ps 2,1n](#).

[Dz 4, 27](#) - "Słudze" - zob. [Dz 3,13](#); "namaściłeś" - aluzja albo do namaszczenia mesjańskiego (Mesjasz - dosł.: Pomazaniec, Namaszczony; por. [Łk 4,18](#); [Dz 10,38](#); [Hbr 1,9](#)), albo do samego zmartwychwstania, które stanowi początek ery mesjańskiej na ziemi. Por. [Dz 3,20](#).

[Dz 4, 31](#) - Tzw. małe zesłanie Ducha Świętego. Por. [Dz 2,1-13](#).

[Dz 4, 32-37](#) - Drugie summariusium (zob. Wstęp). Nowość w stosunku do pierwszego: szczególnie mocno zaakcentowana wspólnota dóbr materialnych.

Ananiasz i Safira

5

1 Ale pewien człowiek, imieniem Ananiasz, z żoną swoją Safirą, sprzedał posiadłość **2** i za wiedzą żony odłożył sobie część zapłaty, a pewną część przyniósł i złożył u stóp Apostołów. **3** «Ananiaszu - powiedział Piotr - dlaczego szatan zawładnął twym sercem, że skłamałeś Duchowi Świętemu i odłożyłeś sobie część zapłaty za ziemię? **4** Czy przed sprzedażą nie była twoją własnością, a po sprzedaniu czyż nie mogłeś rozporządzić tym, coś za nią otrzymał? Jakże mogłeś dopuścić myśl o takim uczynku? Nie ludziom skłamałeś, lecz Bogu». **5** Słyszając te słowa Ananiasz padł martwy. A wszystkich, którzy tego słuchali, ogarnął wielki strach. **6** Młodszy mężczyźni wstali, owinęli go, wynieśli i pogrzebali.

7 Około trzech godzin później weszła także jego żona, nie wiedząc, co się stało. **8** «Powiedz mi - zapytał ją Piotr - czy za tyle sprzedaliście ziemię?» «Tak, za tyle» - odpowiedziała. **9** A Piotr do niej: «Dlaczego umówiliście się, aby wystawiać na próbę Ducha Pańskiego? Oto stoją w progu ci, którzy pochowali twego męża. Wyniosą też ciebie». **10** A ona upadła natychmiast u jego stóp i skonała. Gdy młodzieńcy weszli, znaleźli ją martwą. Wynieśli ją więc i pochowali obok męża. **11** Strach wielki ogarnął cały Kościół i wszystkich, którzy o tym słyszeli.

Cuda działane przez Apostołów

12 Wiele znaków i cudów działo się przez ręce Apostołów wśród ludu. Trzymali się wszyscy razem w krużganku Salomona. **13** A z obcych nikt nie miał odwagi dołączyć się do nich, lud zaś ich wychwalał. **14** Coraz bardziej też rosła liczba mężczyzn i kobiet, przyjmujących wiarę w Pana **1**. **15** Wynoszono też chorych na ulicę i kładziono na łożach i noszach, aby choć cień przechodzącego Piotra padł na któregoś z nich. **16** Także z miast sąsiednich zbiegało się mnóstwo ludu do Jerozolimy, znosząc chorych i dręczonych przez duchy nieczyste, a wszyscy doznawali uzdrowienia.

Sanhedryn przeciw Apostołom

17 Wówczas arcykapłan i wszyscy jego zwolennicy, należący do stronnictwa saduceuszów, pełni zazdrości **2** **18** zatrzymali Apostołów i wtrącili ich do publicznego więzienia. **19** Ale w nocy anioł Pański otworzył bramy więzienia i wyprowadziwszy ich powiedział: **20** «Idźcie i głoscie w świątyni ludowi wszystkie słowa tego zycia!». **21** Usłyszawszy to weszli o świcie do świątyni i nauczali. Tymczasem arcykapłan i jego stronnicy zwołali Sanhedryn i całą starszyznę synów Izraela. Posłali do więzienia, aby ich przyprowadzono. **22** Lecz kiedy sędziy przyszedli, nie znaleźli ich w więzieniu. Powrócili więc i oznajmili: **23** «Znaleźliśmy więzienie bardzo starannie zamknięte i strażników stojących przed drzwiami. Po otwarciu jednak nie znaleźliśmy wewnątrz nikogo». **24** Kiedy dowódca straży świątynnej i arcykapłani usłyszeli te słowa, nie mogli pojąć, co się z nimi stało. **25** Wtem nadszedł ktoś i oznajmił im: «Ci ludzie, których wtrąciliście do więzienia, znajdują się w świątyni i nauczają lud». **26** Wtedy dowódca straży poszedł ze sługami i przyprowadził ich, ale bez użycia siły, bo obawiali się ludu, by ich samych nie ukamienował. **27** Przyprowadziwszy ich stawili przed Sanhedrynem, a arcykapłan zapytał: **28** «Zakazaliśmy wam surowo, abyście nie nauczali w to imię, a oto napełniliście Jerozolimę waszą nauką i chcecie ściągnąć na nas krew tego Człowieka?» **3** **29** «Trzeba bardziej słuchać Boga niż ludzi - odpowiedział Piotr i Apostołowie. **30** Bóg naszych ojców wskrzesił Jezusa, którego straciliście, zawiesiwszy na drzewie **4**. **31** Bóg wywyższył Go na prawicę swoją jako Władcę i Zbawiciela, aby dać Izraelowi nawrócenie i odpuszczenie grzechów. **32** Dajemy temu świadectwo my właśnie oraz Duch Święty, którego Bóg udzielił tym, którzy Mu są posłuszni».

Wystąpienie Gamaliela

33 Gdy to usłyszeli, wpadli w gniew i chcieli ich zabić. **34** Lecz pewien faryzeusz, imieniem Gamaliel **5**, uczony w Prawie i poważany przez cały lud, kazał na chwilę usunąć Apostołów i zabrał głos w Radzie: **35** «Mężowie izraelscy - przemówił do nich - zastanówcie się dobrze, co macie uczynić z tymi ludźmi. **36** Bo niedawno temu wystąpił Teodas, podając się za kogoś niezwykłego **6**. Przyłączyło się do niego około czterystu ludzi, został on zabity, a wszyscy jego zwolennicy zostali rozproszeni i ślad po nich zaginął. **37** Potem podczas spisu ludności wystąpił Judasz Galilejczyk **7** i pociągnął lud za sobą. Zginął sam i wszyscy jego zwolennicy zostali rozproszeni. **38** Więc i teraz wam mówię: Odstąpcie od tych ludzi i puśćcie ich! Jeżeli bowiem od ludzi pochodzi ta myśl czy sprawa, rozpadnie się, **39** a jeżeli rzeczywiście od Boga pochodzi, nie potraficie ich zniszczyć i może się czasem okazać, że walczyście z Bogiem».

Uśłuchali go. **40** A przywoławszy Apostołów kazali ich ubiczować⁸ i zabronili im przemawiać w imię Jezusa, a potem zwolnili. **41** A oni odchodzili sprzed Sanhedrynu i cieszyli się, że stali się godni cierpieć dla imienia [Jezusa]. **42** Nie przestawali też co dzień nauczać w świątyni i po domach i głosić Dobrą Nowinę o Jezusie Chrystusie.

Przypisy:

Dz 5, 14 - Potoczne w NT określenie Jezusa Chrystusa.

Dz 5, 17 - Z powodu powołania Apostołów u ludu.

Dz 5, 28 - Tzn. "chcecie nas uczynić odpowiedzialnymi za śmierć Jezusa, jak gdyby nie był On skazany legalnie?" Por. [Mt 27,25](#). Apostołowie chcieli rzeczywiście to uczynić, ale nie dla zemsty, lecz z myślą o ich nawróceniu.

Dz 5, 30 - [Pwt 21,22n](#); [Ga 3,13](#).

Dz 5, 34 - Zwany Gamaliłem Pierwszym albo Starszym, jeden z siedmiu najgłośniejszych nauczycieli prawa żydowskiego. Według późniejszej tradycji miał być cichym zwolennikiem chrześcijaństwa i nawrócić się.

Dz 5, 36 - Nie wiemy nic bliższego o jego wystąpieniu.

Dz 5, 37 - Pochodził on z Gaulanitydy, a przydomek Galilejczyka nadano mu dlatego, że wzniecił powstanie w Galilei z okazji drugiego spisu ludności za Kwiryniusza, w roku 6 po Chr.

Dz 5, 40 - Por. [Mt 10,17](#).

II. ABC Ministranta – struktura Mszy Świętej oraz szaty liturgiczne

Oprac. na podstawie:

<http://www.lso.archidiecezja.wroc.pl/index.php/materialy-formacyjne/liturgika/msza-swieta/obrzedy-mszy-swiatej>

<https://www.dmak.info/liturgia/kolory-szat-liturgicznych.html>

<https://www.dmak.info/liturgia/szaty-liturgiczne.html>

<https://cieplice-pijarzy.pl/wp-content/uploads/2017/01/ABC-Ministranta.pdf>

STRUKTURA MSZY ŚWIĘTEJ

OBRZĘDY WSTĘPNE

- Procesja wejścia (introit)
- Pozdrowienie ołtarza
- Znak krzyża i pozdrowienie ludu
- Wprowadzenie do liturgii dnia
- Akt pokuty
- Wezwania: *Kyrie (Panie zmiłuj się nad nami)*
- Hymn: *Gloria (Chwała na wysokości Bogu)*
- Kolekta (Oracja)

LITURGIA SŁOWA

- Czytania biblijne
- Śpiewy responsoryjne
- Ewangelia
- Homilia
- Credo (Wyznanie wiary)
- Modlitwa powszechna

LITURGIA EUCHARYSTYCZNA

- **Przygotowanie darów**
- **Modlitwa Eucharystyczna**
  - Dialog przed prefacją
  - Prefacja
  - Sanctus (aklamacja "Święty")
  - Postsanctus i Wspomnienie tajemnicy dnia
  - Epikleza
  - Opowiadanie o ustanowieniu i konsekracja
  - Aklamacja po przeistoczeniu
  - Anamneza
  - Modlitwa ofiarnicza i Modlitwy wstawiennicze

- Doksologia
- **Obrzędy Komunii**
  - Modlitwa Pańska
  - Embolizm
  - Obrzęd pokoju
  - Łamanie chleba i zmieszanie postaci
  - Komunia św.
  - Uwielbienie i modlitwa po Komunii

OBRZĘDY ZAKOŃCZENIA

- *Ogłoszenia*
- Pozdrowienie i błogosławieństwo
- Odesłanie ludu
- Ucałowanie ołtarza i ukłon

SZATY LITURGICZNE

Szaty liturgiczne zwane także paramentami (od paramenta – szaty ozdobne) początkowo nie różniły się od odzieży świeckiej używanej od święta. Różnice wyłaniają się począwszy od VII-IX wieku. Średniowieczna symbolika szukała związków szat liturgicznych z osobą Jezusa Chrystusa, bądź też z Mszą Świętą. Od XI w. do modlitw odmawianych przy wkładaniu szat liturgicznych weszła symbolika o charakterze moralnym. W szatach tych symbolika widzi cnoty, jakimi odznaczać się mają ci, którzy je noszą.

W zgromadzeniu liturgicznym różnorodność szat jest znakiem zewnętrznym różnych funkcji wynikających z różnych stopni święceń i posług liturgicznych: „W Kościele, który jest Ciałem Chrystusa, nie wszyscy członkowie spełniają jednakowe czynności. Ta różność funkcji w sprawowaniu kultu ukazuje się zewnętrznie przez różność szat liturgicznych. Dlatego te szaty powinny być znakiem funkcji właściwej każdemu z posługujących. Poza tym szaty liturgiczne powinny podkreślać piękno czynności liturgicznych” OWMR w nr 297.

HUMERAŁ Jego nazwa pochodzi od łacińskiego humeri – ramiona. W świetle aktualnych przepisów liturgicznych humerał jest strojem dowolnym. OWMR w nr 298 mówi: „Jeżeli alba nie osłania dokładnie zwykłego stroju koło szyi, przed włożeniem alby należy nałożyć humerał”.

Humerał wywodzi się ze starożytnej chusty noszonej na ramionach i szyi przez ludzi należących do wyższych warstw społecznych. Częścią szat liturgicznych stał się dopiero w IX w. we Frankonii.

Dzisiaj przedstawia się on jako niewielka chustka z lnu lub innej tkaniny szlachetnej, naturalnej lub syntetycznej, odpowiadającej powadze i świętości liturgii (KL 128).

Symbolika w humerale widziała najpierw chustę, którą Chrystusowi zawiązano oczy, gdy się z Niego naigrawano. Symbolika zaś zawarta w modlitwie przeznaczonej do odmawiania przy jego wkładaniu, widziała w nim „hełm zbawienia” (Ef 6,17; 1 Tes 5,8).

Kapłan wkładał humerał najpierw na głowę, a potem dopiero owijał nim szyję. Hełm zbawienia miał strzec kapłana przed złymi myślami tak w czasie liturgii, jak i poza liturgią, a także przed złymi słowami wydobywanymi z gardła, owijanego humerałem.

ALBA jest długą, białą szatą, sięgającą do kostek, z długimi rękawami. Taka ukształtowała się we wszystkich obrządkach ze starożytnej tuniki, noszonej tak przez mężczyzn jak i przez kobiety.

W krajach gorących do dnia dzisiejszego nosi się podobną szatę. Tradycyjnie sporządzano ją ze lnu. Obecnie używa się także innych, białych tkanin.

Nazwa „alba” wywodzi się właśnie od jej białego koloru: łacińskie *albus* oznacza biały. Alba jest symbolem czystości duszy będącej w stanie łaski uświęcającej, zdobytej przez krew Baranka (Ap 7,14), której nagrodą będzie uwielbienie w niebie.

OWMR mówi o albie: „Szatą liturgiczną wspólną dla duchownych i ministrów wszystkich stopni jest alba, przepasana w biodrach paskiem, jeżeli nie jest uszyta w taki sposób, że przylega do ciała nawet bez paska. Albę można zastąpić komżą, ale nie wtedy, gdy się wkłada ornat lub dalmatykę lub gdy zamiast ornatu czy dalmatyki nakłada się samą stulę”.

Modlitwa przeznaczona do odmawiania przy jej ubieraniu mówi: „Wybiel mnie, Panie, i oczyść serce moje, ażebym we krwi Baranka wybielony, mógł zasłużyć sobie na radość wieczną”. Symbolika średniowieczna w albie widziała również białą szatę, w której Herod na pośmiewisko kazał ubrać Chrystusa.

KOMŻA jest skróconą alba o szerokich rękawach. Najpierw, do IX wieku używano jej w chórze, czyli podczas odmawiania liturgii godzin, a od XIV w. także do tych wszystkich czynności liturgicznych, dla których alba nie była wyraźnie przypisana. Obecnie „nie można używać komży zamiast alby, gdy wkłada się ornat, dalmatykę lub gdy zamiast ornatu czy dalmatyki nakłada się samą stulę” (OWMR 298).

Symbolika komży jest taka sama co alby, a więc oznacza czystość duszy.

PASEK (CINGULUM) z łaciny zwany także *cingulum*, jest jakby sznurem z frędzlami na obu końcach, którym przepasuje się albę, gdy jest za szeroka i za długa, by dobrze leżała na liturgii.

Pasek symbolizuje wstrzemięźliwość i panowanie nad pożądliwościami cielesnymi. Jest także znakiem pracy w służbie Bożej. Modlitwa przy zakładaniu paska mówi: „Przepasz mnie, Panie, sznurem czystości i zgaś w sercu moim ogień wszelkiej pożądliwości, abym we wstrzemięźliwości i czystości serca mógł Ci coraz lepiej służyć”.

Pasek miał również symbolizować ręcznik, którym przepasał się Chrystus gdy obmywał apostołom nogi. Widziano w nim również sznury, którymi Chrystusa przywiązano do słupa przy biczowaniu.

STUŁA (ORARIUM) Orarium wzięło nazwę od łac. ors, oris – usta. Początkowo wzięła bowiem swoją formę od szarfy, którą ocierano usta. Stuła jest długą, szeroką wstęgą, lekko rozszerzoną na końcach, uszytą z tej samej tkaniny, co ornat. Biskup i kapłan noszą stulę zawieszoną na szyi i zwisającą swobodnie z przodu. Diakon natomiast zakłada stulę na kształt szarfy z lewego ramienia, ukośnie do prawego boku i tam ją spina. Stuła wywodzi się z insygniów urzędników państwowych, noszoną przez nich w starożytności. Była oznaką ich urzędu i godności. W liturgii stuła również symbolizuje władzę i godność urzędu kapłańskiego. Symbolizuje ona także godność chrześcijańską, szatę godową wszystkich powołanych do nieśmiertelnego królowania z Panem Bogiem w niebie.

Modlitwa jaką odmawiano przy wkładaniu stuły, tak o tym mówi: „Zwróć mi, o Panie, stulę nieśmiertelności, która straciłem przez grzech pierwszych rodziców moich, a chociaż nie jestem godny zbliżyć się do Twoich świętych tajemnic, niechaj dostąpię jednak radości wiecznej”.

ORNAT (łac. ornatus – ozdobny) powstał z wierzchniej szaty rzymskiej nazywanej paenula, która była rodzajem płaszcza bez rękawów, z jednym tylko małym otworem na głowę. Ornatu używano przy wszystkich czynnościach kapłańskich. Od XIII w. zaczęto go obcinać z boków, by nie krępował ruchów rąk, aż w XVII w. pozostały już, tylko dwa płaty materiału, z przodu i z tyłu. Równocześnie ornat przyozdabiano coraz bardziej bogatymi haftami. Na plecach kapłana zwykle haftowano znak krzyża, symbol Ofiary krzyżowej Chrystusa i równocześnie symbol ciężaru służby Bożej. Obecnie wraca się do ornatu obszernego, odznaczającego się szlachetną prostotą i estetycznym wyglądem.

„Kapłan odprawiając Mszę świętą oraz inne czynności liturgiczne połączone bezpośrednio z Mszą świętą, na albę i stulę wkłada ornat, chyba że przewidziano inną szatę (OWMR 298).

Ponieważ ornat ubiera się na wszystkie inne szaty, dlatego w obrzędach święceń uchodził zawsze za symbol miłości pokrywającej grzechy (1 P 4,8). Ornat spoczywający na plecach na kształt przytłaczającego ciężaru, modlitwa przeznaczona do odmawiania przy jego wkładaniu nazwała słodkim jarzmem Pańskim (Mt 11,30). Modlitwa ta brzmi: „Panie, który powiedziałeś: jarzmo moje jest słodkie, a brzemień moje lekkie, daj, ażebym mógł je tak dźwigać, by zasłużyć na łaskę Twoją”.

DALMATYKA od IV w. jest szatą własną diakona. Wkłada on ją na albę i stulę (OWMR 300). Pierwotnie dalmatyka była strojem świeckim. Za jej ojczyznę uchodzi Dalmacja; kraina w dzisiejszej Chorwacji, od której szata ta wzięła swoją nazwę. Od IV w. nosili ją papież i diakoni rzymscy. Strojem liturgicznym diakona dalmatyka stała się w IX wieku. Była to szata długa i szeroka, nie przepasana, o krótkich i szerokich rękawach. Z czasem uległa skróceniu, a dla łatwiejszego jej ubierania przecięto ją z obydwu boków, łącznie z rękawami. Zawsze była koloru białego z czerwonymi, pionowymi pasami, biegnącymi od ramion do dołu, z przodu i z tyłu. Od XIII w. kolor jej zaczęto dostosowywać do koloru ornatu. Dalmatyka jest znakiem urzędu diakona, który zawsze cieszył się w Kościele wielkim szacunkiem. Szata oznacza zaszczyt i honor diakona, usługującego Chrystusowi Eucharystycznemu. Modlitwy kościelne przedstawiają dalmatykę, jako szatę radości i symbol nadprzyrodzonej sprawiedliwości. Podczas niektórych szczególnych uroczystości, jak Narodzenie Pańskie, Zmartwychwstanie oraz Msza Krzyżma świętego w Wielki Czwartek czy święcenia kapłańskie, dalmatykę może nakładać również biskup. Nakłada ją wówczas pod ornat.

KAPA (łac. pluviale) zwana dziś nieszpornikiem, pierwotnie była strojem książąt i królów. Nie jest to zatem strój liturgiczny w takim znaczeniu jak pozostałe szaty liturgiczne. Nie ma też powszechnie przyjętej symboliki. Na przełomie VIII i IX wieku kapa staje się szatą liturgiczną w Europie. Na oznaczenie kapy istniały dwie nazwy: we Włoszech i Francji nazywano ją pluviale, natomiast w krajach północnych cappa. W XI wieku kapa staje się strojem liturgicznym już w całym Kościele.

BIRET (łac. birretum) nie jest w ścisłym sensie szatą liturgiczną, choć w chwili obłóczyn (tj. przyjęcia stroju duchownego przez kandydatów do kapłaństwa) – jest on poświęcony wodą święconą. Biret jest to pozaliturgiczne nakrycie głowy duchowieństwa, używane od wczesnego średniowiecza. Biret, zwany niegdyś pileus lub infula, miał pierwotnie kształt czepka. W XIV i XV w. birety stawały się coraz wyższe, zaś od XVI w. przyjęły one kształt zbliżony do dzisiejszego; miały wygląd czapki z czterema plisowanymi rogami (zwanymi cornua od łac. cornu – róg), zbiegającymi się na środku biretu. Tam też bywa umieszczany pompon. W XVIII wieku birety zaczęto usztywniać i od tamtej pory mają one dzisiejszy kształt. Od 1464 roku, za zgodą papieża Piusa II, kardynałowie noszą birety koloru czerwonego, biskupi różowego, zaś kapłani i klerycy mający strój duchowny – czarnego.

MANIPULARZ (sudarium): niegdyś trzymana w lewej dłoni chustka długości 75 cm i szerokości 10 cm, którą dawano znak oficjalnego rozpoczęcia jakiejś uroczystości. Jej stosowanie w liturgii zostało przejęte ze zwyczajów świeckich. Pierwotnie był chusteczką zwaną mappa, używaną do ocierania czoła z potu, lecz później utracił tę funkcję, głównie z powodu bogatych zdobień. Nazywano go także mappula, a w Niemczech i Francji mantile lub fano. Za tego, kto wprowadził manipularz do liturgii uznaje się papieża Sylwestra (314-353). W późniejszych wiekach manipularz był zakładany przez kapłana, jako element ozdobny, na lewe przedramię podczas sprawowania Eucharystii. W liturgii symbolizował on pęta, jakimi związany był Jezus w czasie swej męki. Przed Soborem Watykańskim II manipularz nosili wszyscy, posiadający święcenia subdiakonatu (od XI w.), a po soborze – diakonatu. Podczas udzielania święceń subdiakonatu biskup, wręczając manipularz święconemu, wypowiadał słowa: Przyjmij manipularz, który oznacza owoc dobrych uczynków. W imię Ojca i Syna i Ducha Świętego.

INSYGNIA BISKUPIE (PONTYFIKALIA) I SZATY BISKUPIE

Insignia biskupie (pontyfikalia) to inaczej oznaki władzy biskupiej, jaka została biskupowi nadana przez papieża. Niegdyś nadanie godności biskupiej było połączone z wręczeniem insygniów biskupich (określamy to mianem inwestytura). Teraz wydarzenia te mogą nastąpić w innym czasie. W wieku XIII, gdy w Europie zaistniał spór o inwestyturę, między cesarzem a papieżem, przez pewien czas godność biskupia nadawał władca świecki (cesarz). Jednak po konkordacie wormackim w 1222 r. przywilej inwestytury przysługuje już tylko papieżowi. Zasadniczo do insygniów biskupich zaliczamy: mitrę, pastorał, pektorał, pierścień oraz piuskę. Konstytucja o liturgii na temat insygniów biskupich wypowiada się: „Wypada, aby noszenie oznak pontyfikalnych było zastrzeżone dla tych duchownych, którzy otrzymali święcenia biskupie lub posiadają jakieś szczególne jurysdykcje” (KL 130).

MITRA (INFUŁA) to liturgiczne nakrycie głowy biskupa, w formie trójkątnej czapki złożonej z dwóch płatów, złączonych materiałem. Z tylniego płatu zwisają swobodnie na plecy biskupa dwie wstęgi dł. ok. 20 cm. Mówi się, iż mitry pochodzą od nakryć głowy dygnitarzy w cesarstwie bizantyjskim. Najwcześniejsze wzmianki o mitrach w Kościele Katolickim pochodzą z XI w.; dotąd nosili ją papieże, jednak nie jako strój liturgiczny. Jako taki, jest traktowana od pontyfikatu Leona IX (czyli od XII w.).

Istnieją trzy rodzaje infuł:

prosta (simplex) – jest biała, bez ozdób,

auroprygiata z niewielkimi haftami,

mitra pretiosa: pozłacana i wysadzana perłami (już ich się nie tworzy),

Niegdyś biskup w czasie Mszy używał naprzemiennie wszystkich tych rodzajów mitry. Od 1984 r. ceremoniał biskupi zezwala na używanie tylko jednej mitry w czasie liturgii.

Biskup nosi mitrę na głowie: gdy głosi homilię lub kazanie, udziela błogosławieństwa, a także w czasie procesji.

Może także przyjmować dary w procesji z darami w mitrze. Poza biskupami prawo noszenia mitry podczas czynności liturgicznych posiadają opaci zakonni. Szczegółowe przepisy liturgiczne dotyczące używania mitry przez biskupa w czasie celebracji Eucharystii znajdują się w Ceremoniale biskupim.

Szczególnym rodzajem mitry była papieska tiara.

TIARA czyli w tłumaczeniu: „potrójna”, to forma bardzo kunsztownie zdobionej mitry, noszonej wyłącznie przez papieży. Pierwsze wzmianki o niej pochodzą z XII w. Wspomina o niej też spis szat papieskich z 1315 r. Tiara jest oznaką najwyższej, potrójnej władzy w Kościele, jaką posiada papież: kapłańskiej, prorockiej i królewskiej. Zwyczaj noszenia tiary zniósł ostatecznie pap. Paweł VI w 1963 r. Rysunek tiary pojawiał się jeszcze jednak w herbach papieskich. Tiara jako symbol władzy papieskiej widniała jeszcze w herbie papieskim Jana Pawła II. Benedykt XVI zrezygnował z jej wizerunku, umieszczając w swym godle papieskim mitrę.

PIUSKA to nakrycie głowy biskupa w kształcie okrągłej czapeczki, używanej zarówno w czasie czynności liturgicznych, jak i poza liturgią. Nie jest ona jednak strojem liturgicznym w sensie dosłownym. Służyła ona kiedyś jako ochrona głowy, ale od czasów baroku zmieniła ona kształt i stała się nieodzownym elementem ubioru biskupa. Posiada ona na wierzchołku wystający element, który ułatwia zdejmowanie piuski.

Piuski biskupie mają następujące kolory:

biały (papieska)

czerwony (kardynałowie)

fioletowy (biskupi)

W czasie Eucharystii biskup nosi piuskę pod mitrą. Piuskę nakłada biskup gdy nie ma na sobie mitry (mitrę zdejmując po homilii; nakłada piuskę, zaś już po modlitwie nad darami zdejmując piuskę i jego głowa pozostaje „odkryta” aż do skończenia Komunii św.

PIERŚCIEŃ jako insygnium władzy pojawił się w Hiszpanii (w VII w.). Już od IX wieku wiemy, że pierścień wraz z pastorałem był wręczany jako symbol władzy biskupiej. Niegdyś, u władców świeckich pierścień pełnił funkcję „pieczętki”. Król czy książę odciskał w wosku pieczęci pierścieniem niejako swój „podpis”. Podobną funkcję spełniał on u biskupów.

Pierścień symbolizuje też zachowywany przez biskupa prawdziwy depozyt wiary oraz jego zaślubiny z Kościołem mu powierzonym. Od 1984 r. Ceremoniał biskupi nakazuje nosić pierścień stale.

Szczególnym rodzajem pierścienia biskupiego jest pierścień papieski, zwany Pierścieniem Rybaka. Symbolizuje on łączność z Księciem Apostołów: św. Piotrem.

PASTORAŁ (łac. pastor – pasterz) zwany także baculus jest także oznaką władzy biskupiej (pasterskiej).

Symbolizuje laskę pasterską, jaką posługiwał się pasterz. Mojżesz otrzymał laskę od Boga (Wj 4,20); dzięki niej okazywał wobec faraona moc Bożą w plagach (Wj 7,8-22). Laskę tę dzierżył przy przejściu przez Morze Czerwone (Wj 14,16-17) i przy wyprowadzeniu wody ze skały na pustyni (Wj 17,5-7). Pastorał więc symbolizuje posiadaną moc Bożą, władzę pasterską i prorocką. Pierwszy raz pastorał pojawia się w Galii i Hiszpanii, najczęściej w zakonach. Od IX w. był już rozpowszechniony niemal w całej Europie w formie lekko zakrzywionej na końcu laski. W średniowieczu pastorał zdobila mała biała wstęga, zwana paniselus. Teksty z XI w. ukazują, że przekazanie władzy pasterskiej wiązało się z przekazaniem pastorału.

Na stałe pastorał zadomowił się w liturgii od XIII w. Prawo używania pastorału na terenie klasztoru posiadają także opaci. Biskup (lub opat) trzyma go w lewej ręce gdy: podąża w procesji, głosi kazanie lub homilię, udziela błogosławieństwa (dlatego też musi mieć „wolną” prawą rękę). Szczegółowe przepisy liturgiczne dotyczące używania pastorału przez biskupa w czasie celebracji Eucharystii znajdują się w Ceremoniale biskupim.

Szczególny pastorał posiada papież; od pontyfikatu Pawła VI ma on formę laski zakończonej krucyfiksem.

Do podtrzymywania w czasie liturgii insygniów biskupich (gdy biskup ich nie potrzebuje); mitry i pastorału, powinni być wyznaczeni odpowiedni ministranci (insygniarze). Nazywamy ich ministrantami mitry i pastorału.

PEKTORAŁ (łac. pectus – pierś, serce) czyli krzyż biskupi wywodzi się od krzyży noszonych na piersi, w których znajdowały się relikwie świętych. Wierzono, że chronią one tego, kto je nosi. Przypomina cierpienie, i opiekę, jaka spływa z krzyża Chrystusowego dla obrony przed napaściami wrogów zbawienia. Od XII w. biskupi na stałe noszą pod ornatem pektorały, ale dopiero od XVI wieku (1570 r.) jego noszenie jest obowiązkowe i stanowi tradycyjną oznakę sakry biskupiej w czasie liturgii. Od XVII w. biskupi noszą pektorały stale na sutannie.

Dziś nie zawierają one świętych relikwii. W czasie liturgii krzyż biskupi winien się znajdować pod ornatem, ale zależnie od uznania może być także na ornacie (Ceremoniale Episcoporum nr 61, KKBiDS).

PALIUSZ (łac. pallium) jest to biała wstęga, szer. ok. 6 cm., z sześcioma czarnymi krzyżami w formie obręczy, którą zakłada metropolita na ramiona w czasie sprawowania Eucharystii. Paliusz posiada także dwie; zwisające z przodu i z tyłu wstęgi. Paliusz w Kościele Rzymskim jest oznaką władzy arcybiskupów metropolitów, przyznawaną im przez papieża od V/VI w. Prawo jego noszenia mają oni na terenie całej swej metropolii, jednak nie poza nią. Tylko papież ma przywilej noszenia paliusza na całym świecie; wynika to z powszechnego charakteru jego władzy pasterskiej. W Kościele Wschodnim paliusz nosi nazwę omoforion i noszą go wszyscy biskupi (od V w.).

Paliusz jest wykonany z owczej wełny, poświęcanej co roku przez papieża w Bazylice św. Piotra we wspomnienie św. Agnieszki (dz. i męcz.) przypadające 21 stycznia. Są one wykonywane przez siostry benedyktyнки z klasztoru Santa Cecilia in Trastvere w Rzymie.

Dlaczego paliuszy nie robi się nigdzie indziej na świecie, a właśnie w Rzymie? Jest tak, gdyż są one symbolem bezpośredniej jedności otrzymujących je metropolitów z Głową Kościoła na ziemi – papieżem. Ojciec Święty nakłada paliusze nowo ustanowionym metropolitom w uroczystość śś. Apostołów Piotra i Pawła (29 czerwca) w Bazylice św. Piotra.

Paliusz, ze względu na materiał z jakiego jest wykonany (owcza wełna), symbolizuje pasterską opiekę nad swymi owieczkami, do jakiej zobowiązani są metropolici. Jak czytamy w Biblii, Dobry Pasterz bierze owieczkę na swe ramiona i prowadzi do Boga (por. Ps 23). Istotę tego symbolu ukazuje wspaniałe fragment z księgi proroka Izajasza: „Podobnie jak pasterz pasie On swą trzodę, gromadzi ją swym ramieniem, jagnięta nosi na swej piersi, owce karmiące prowadzi łagodnie” Iz 40,11.

MUCET (MUNCET) Jest to strój pozaliturgiczny (chórowy) dla kardynałów (kolor czerwony) i dla biskupów (fioletowy) w formie sięgającej do łokci pelerynki, zapinanej lub zawiązywanej pod szyją. Używana także przez kanoników (czarna).

MANTOLET Słowo mantolet pochodzi od wł. mantelletta: „płaszczek”. Jest to pozaliturgiczny strój bez rękawów, sięgający kolan, zakładany na komżę i rękietę przez biskupów i prałatów (niekiedy też kanoników). Zazwyczaj w kolorze fioletowym.

KOLORY SZAT LITURGICZNYCH

W liturgii Kościoła wprowadzenie różnych kolorów opierało się na ich wymowie symbolicznej, powszechnie znanej i przyjmowanej.

Pierwsze ślady reguł liturgicznych odnoszących się do kolorów, pochodzą z IX wieku. W XII w. w Rzymie ustalili się pewien zestaw kolorów liturgicznych. Na początku XIII w. zestaw ten opisał papież Innocenty III (+ 1216). Od tego czasu nie było większych zmian w doborze kolorów liturgicznych. W najnowszym, obecnie używanym mszale Pawła VI czytamy: „Co do koloru szat liturgicznych należy zachować tradycję” (nr 308).

Kolor biały

Kolor biały symbolizuje czystość, niewinność, radość i światło oraz nastrój świąteczny. Szat liturgicznych koloru białego używa się:

- w Oficjach i Mszach Okresu Wielkanocnego i Narodzenia Pańskiego,
- w święta i wspomnienia Chrystusa Pana z wyjątkiem tych, które dotyczą Jego Męki,
- w święta i wspomnienia Najświętszej Maryi Panny,
- Świętych Aniołów,
- Świętych – którzy nie byli męczennikami,
- w uroczystość Wszystkich Świętych (1 listopada),
- św. Jana Chrzciciela (24 czerwca),
- w święta św. Jana Ewangelisty (27 grudnia),

- Katedry św. Piotra (22 lutego)
- i Nawrócenia św. Pawła (25 stycznia). Kolor biały może zastępować wszystkie inne kolory.

Kolor czerwony

Kolor czerwony jest znakiem walki i krwi, męczeństwa, jak również ognistych języków, w postaci których Duch Świętych zstąpił na apostołów w Wieczerniku.

Szat liturgicznych koloru czerwonego używa się w niedzielę Męki Pańskiej (Palmową), w Wielki Piątek, w niedzielę Zesłania Ducha Świętego, w Mszach ku czci Męki Pańskiej, w główne święta Apostołów i Ewangelistów oraz dni Świętych Męczenników.

Kolor zielony

Kolor zielony symbolizuje nadzieję, młodość, sprawiedliwość oraz odrodzenie.

Szat liturgicznych koloru zielonego używa się w niedziele i dni powszednie Okresu Zwykłego.

Kolor fioletowy

Kolor fioletowy wskazuje na oczekiwanie na spotkanie z Jezusem i na ducha pokuty. Symbolizuje również żalobę oraz godność (np. strój biskupa czy prałata). Używany jest podczas Adwentu, w Wielkim Poście i w liturgii za zmarłych. Można używać go zamiast czarnego.

Kolor czarny

Kolor czarny oznacza żalobę i pokutę. Może być używany we wspomnienie wszystkich wiernych zmarłych (2 listopada) i podczas Mszy pogrzebowych dorosłych.

Kolor różowy

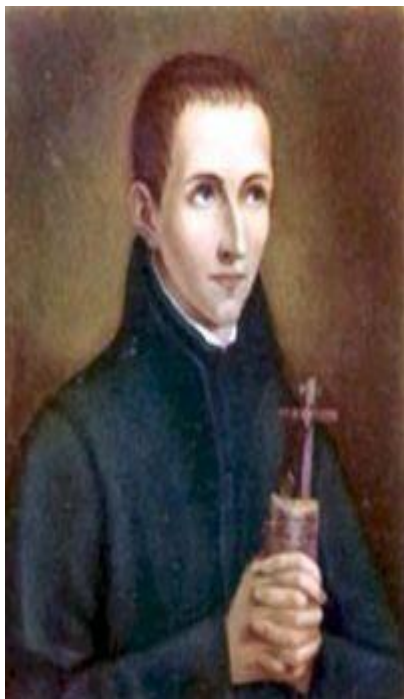
Kolor różowy podkreśla radość z bliskości Pana i przerwę w dyscyplinie pokutnej. Używany jedynie w trzecią niedzielę Adwentu (niedziela Gaudete) i czwartą niedzielę Wielkiego Postu (niedziela Laetare).

Kolor złoty

W dni bardziej uroczyste można używać okazalszych szat liturgicznych, chociaż nie są w kolorze dnia. (OWMR 346)

III. Święty Jan Berchmans, patron ministrantów – zyciorys

Źródło: <https://brewiarz.pl/czytelnia/swieci/11-26c.php3>

Jan urodził się 13 marca 1599 roku w Diest, miejscowości położonej na terenie dzisiejszej Belgii. Był najstarszym z pięciu synów w niezamożnej rodzinie. Ojciec był garbarzem, handlarzem skór i szewcem. Matka Jana, Elżbieta, była córką burmistrza Hadriana van den Hove. Mimo złej sytuacji materialnej, przez pewien czas rodzice opłacali jego naukę, ale gdy matka zachorowała, Jan musiał przerwać studia. Wtedy miejscowy proboszcz Piotr van Emmerick wsparł go finansowo; Jan mógł kontynuować rozpoczętą naukę. Bardzo wczesnie poczuł powołanie, jednak śmierć matki w 1616 r. i rosnąca bieda utrudniały mu pójście tą drogą. Dzięki bardzo ciężkiej pracy (poza nauką m.in. zarabiał posługując u pewnego kanonika) i pomocy różnych kapłanów zdobył wykształcenie w nowo utworzonym Kolegium Jezuitów w Mechelen. Należał do pierwszych alumnów. Był członkiem Sodalitacji Mariańskiej (katolickiego stowarzyszenia religijno-społecznego zrzeszającego czcicieli Maryi).

Nauczyciel Jana mówił: "Najczęściej można było go widzieć w kościele, a najrzadziej na ulicy. Był tak czysty i solidny, że młodzieńcze wady nie miały do niego przystępu". Z powodu jego postawy i szczerzej pobożności ludzie nazywali go aniołem. Przez całe życie szczególnym nabożeństwem darzył Najświętszy Sakrament.

W 1618 r. jego owdowiały ojciec przyjął święcenia kapłańskie i został kanonikiem diecezjalnym, a Jan wstąpił do nowicjatu jezuitów. Jego zdolności spowodowały, że w tym samym roku wysłano go na studia filozoficzne i teologiczne do Rzymu.

Tam również wyróżniał się wśród kleryków swoją postawą i pilnością. Dysputę publiczną, do której został wyznaczony, poprowadził z zadziwiająco subtelną argumentacją. Było to jednak ostatnie jego wystąpienie. Wzorowo zachowywał regułę zakonną, starając się naśladować św. Alojzego, którego podziwiał.

Na początku sierpnia 1621 r. Jan ciężko zachorował. Jego organizm nie wytrzymał letnich rzymskich upałów. Dodatkowo był on bardzo wyczerpany intensywną nauką i aktywnym życiem wewnętrznym, dlatego nie zdołał się obronić przed chorobą. Najpierw dostał gorączki, a potem zapalenia płuc. Na śmiertelnym łożu miał koło siebie lub trzymał w rękach różaniec, krzyż i reguły zakonne. Mówił: "Z tym chętnie umrę". Mimo starań lekarzy zmarł po sześciu dniach, 13 sierpnia 1621 r. Miał zaledwie 22 lata. Nie dożył upragnionych święceń kapłańskich.

Znany komentator ksiąg Pisma Świętego, o. Korneliusz Lapide, tak opisał Jana Berchmansa: "U Jana uderza mnie jego dziewiczy urok, jego towarzyskość i miłe usposobienie, które sprawiły, że drogim był dla wszystkich; oblicze jego było klarowne i proste, podobnie jak jego mowa. Do każdego odnosił się ze czcią, gotów zawsze do usług. Na jego obliczu gościł zawsze przyjazny uśmiech, którego nawet śmierć nie zdoła zgasić".

Jan Berchmans został beatyfikowany przez papieża Piusa IX w 1865 r., a kanonizowany przez Leona XIII w 1887 r. Jego ciało spoczywa w osobnym, bogatym ołtarzu w kościele św. Ignacego Loyoli w Rzymie, natomiast jego serce znajduje się w kościele jezuitów w Lovanium.

Oto zasady, którymi kierował się w życiu św. Jan Berchmans:

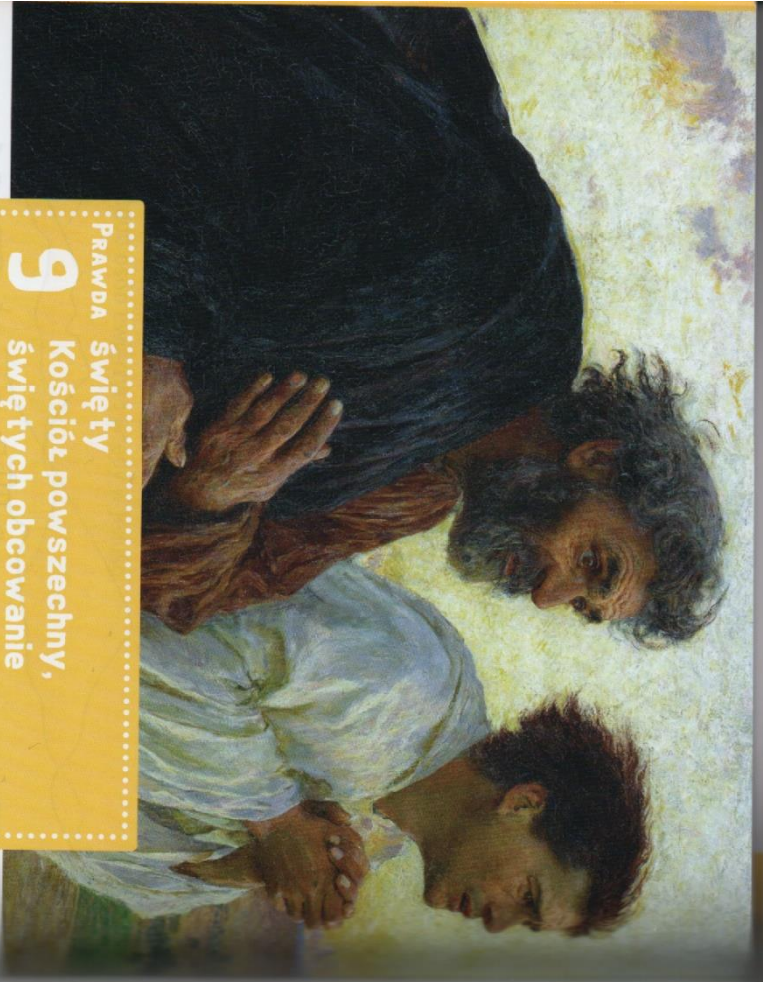
1. Serce moje jedynie bezpiecznym być może, gdy wytrwa w szczerzej, dziecięcej miłości ku Matce Bożej.
2. Mało mówić, dużo czynić.
3. Wielce sobie ważyć drobne sprawy.
4. Jeśli nie dojdę do świętości za młodu, nigdy nie będę świętym.
5. Myśl, żebyś Panu Bogu się podobał, a Pan Bóg o tobie myśleć będzie.
6. Sumiennie dopilnuję punktualnego rannego wstawania.
7. Kto nie docenia modlitwy, nie wytrwa w pobożności.
8. Wszystko, co czynisz, czyn z wielką starannością.
9. Cierpliwość koroną wszelkich cnót.
10. Nie czyn nigdy tego, co ci się w drugich nie podoba, ale to, co się w nich podoba.

Jest patronem wspólnot ministranckich i młodzieży studiującej.

W ikonografii św. Jan Berchmans przedstawiany jest w sutannie jezuickiej.

IV. Youcat dla dzieci. Katechizm Katolicki dla dzieci i rodziców. (Prawda 9. Święty Kościół Powszechny, świętych obcowanie)

Prawda 9
Święty Kościół powszechny, świętych obcowanie

Kościół jest wspólnotą wszystkich, którzy należą do Chrystusa. Kościół jest święty, gdyż żyje i działa w nim święty Bóg. Kościół jest powszechny, to znaczy otwarty na wszystkich i postany do wszystkich. Kościół jest apostołski, ponieważ został zbudowany na fundamencie apostołów.

Prawda 9 – święty Kościół powszechny, świętych obcowanie

50 Co oznacza słowo „Kościół”?
Słowo „Kościół” pochodzi od greckiego słowa *kyriake* i oznacza „należący do Pana (= *Kyrios*)”.

Naszym Panem jest Jezus. Jesteśmy Jego drużyną – międzynarodową, z każdego kraju, języka, o każdym kolorze skóry. To oznacza słowo „katolicki” (= powszechny). Nie ma znaczenia, skąd pochodzimy. Pan nas powołał, byśmy byli Jego Kościołem i troszczyli się o świat, jako przewodnicząca klasy, polityk, nauczyciel, policjantka, opiekunka chorych... We wspólnocie oraz podczas nabożeństw też możemy wykorzystać posiadane talenty, na przykład jako katecheta lub ministrant. Wszyscy powinni starać się z całym siłą, aby świat był coraz lepszy. By ten zespół dobrze działał, każdy powinien wykonywać powierzone mu zadania: papież, biskupi, księża, diakoni, osoby konsekrowane oraz wierni świeccy.

51 Wszyscy ochrzczeni należą do Jezusa Chrystusa. Dlatego wyznawcy innych wyznań chrześcijańskich też są naszymi braćmi i siostrami. Szuszenie nazywa się ich chrześcijanami. Więcej na temat ekumenizmu → pytanie 53.

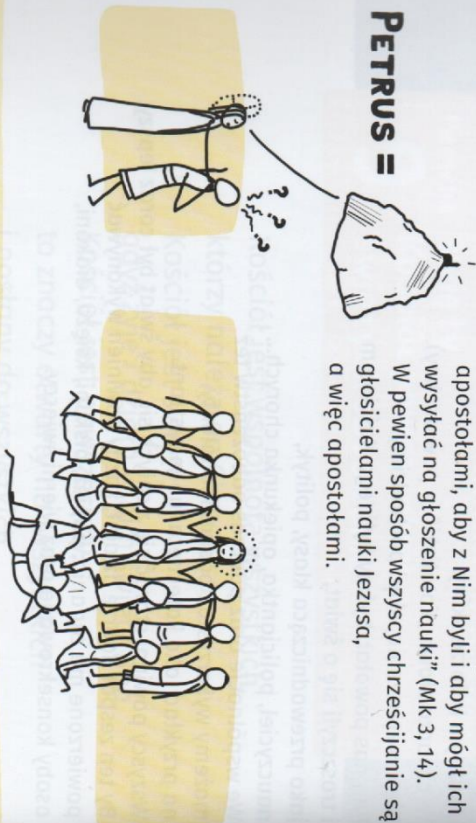
52 Ty możesz zrobić rzeczy, których ja nie potrafię. Ja mogę zrobić rzeczy, których ty nie potrafisz. Razem możemy uczynić coś pięknego dla Boga.
św. Matka Teresa

53 Lubię piłkę nożną. (...) Wiesz dlaczego? Ponieważ widzę, jak drużyna stale się jednoczą. (...) Jeśli ktoś z zawodników gra tylko dla siebie, przegrywa i traci sympatię kolegów z drużyny.
papież Franciszek

51 Jak tworzyła się wspólnota Kościoła?

Jezus zebrał wokół siebie uczniów (= przyjaciół). Spośród nich wybrał dwunastu apostołów. Piotra ustanowił na ich czele: „Ty jesteś Skłwą. Na tej Skale zbuduję mój Kościół” (Mt 16, 18). Kościół już zawsze będzie zbudowany na fundamencie apostołów. Dlatego mówimy o nim apostołski. Biskupi są następcami apostołów, a prezbiterzy i diakoni ich pomocnikami.

Słowo „apostoł” pochodzi z języka greckiego i oznacza „posłany”. W Ewangelii według św. Marka czytamy: „I ustanowił Dwunastu, których nazwał apostołami, aby z Nim byli i aby mógł ich wysłać na głoszenie nauki” (Mk 3, 14). W pewien sposób wszyscy chrześcijanie są gościełami nauki Jezusa, a więc apostołami.

! Kościół wciąż się powiększa. Jezus miał na początku dwóch uczniów. Dziś na świecie jest ponad 2 miliardy chrześcijan. Chrześcijaństwo jest największą religią na ziemi. Co trzeci człowiek jest wyznawcą Chrystusa. W ostatnim stuleciu liczba chrześcijan wzrosła trzykrotnie.

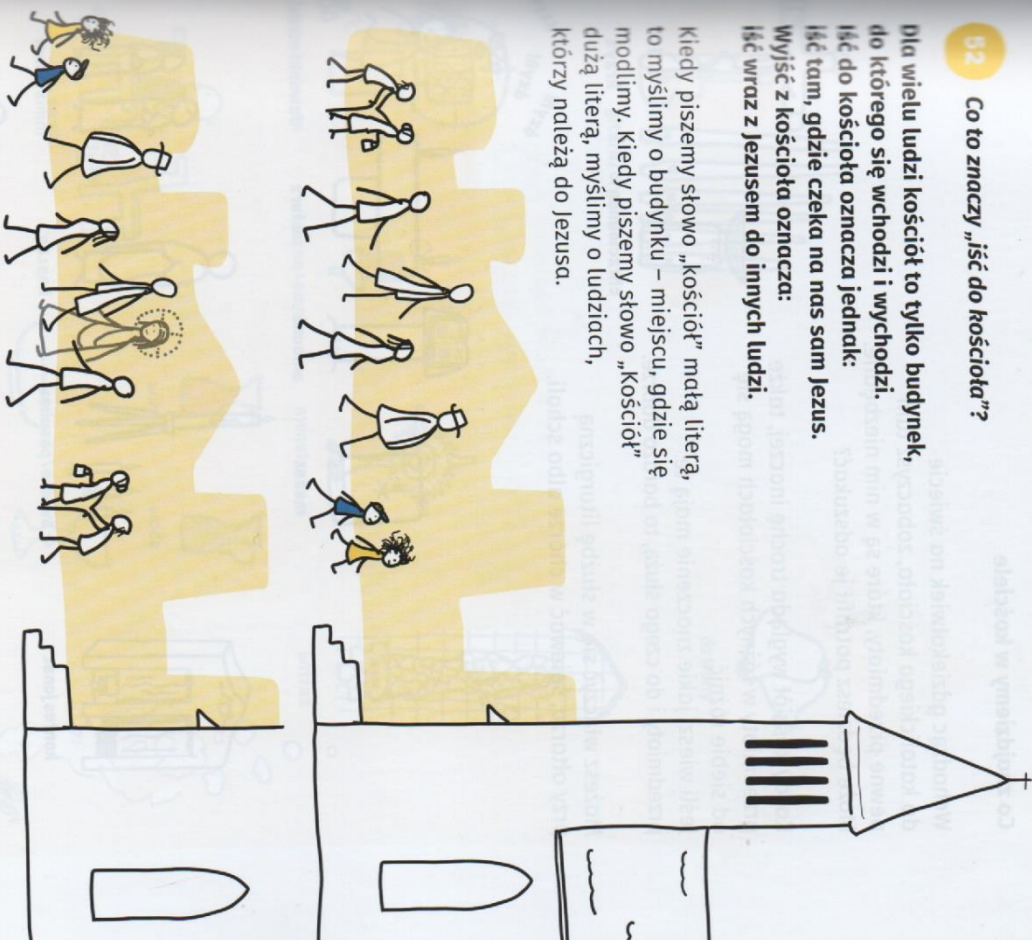

„Jestem katolikiem. Kontakt z Bogiem jest dla mnie bardzo ważny. Krótka modlitwa przed każdym meczem jest moim zwyczajem.”
March Gornat (ur. 1984), koszykarz, reprezentant Polski, gwiazda Polak, który zagrał w finale NBA

52 Co to znaczy „iść do kościoła”?

Dla wielu ludzi kościół to tylko budynek, do którego się wchodzi i wychodzi. Iść do kościoła oznacza jednak: iść tam, gdzie czeka na nas sam Jezus. Wyjść z kościoła oznacza: iść wraz z Jezusem do innych ludzi.

Kiedy piszemy słowo „kościół” małą literą, to myślimy o budynku – miejscu, gdzie się modlimy. Kiedy piszemy słowo „Kościół” dużą literą, myślimy o ludziach, którzy należą do Jezusa.

!” Kto uważa się za chrześcijanina tylko dlatego, że chodzi do kościoła, ten jest w błądzie. Nie stoimy się przed samochodem, wchodząc do garażu.

Albert Schweitzer (1875-1965), francusko-niemiecki teolog i duchowny luterański, filozof, lekarz

! Wstąpienie do Kościoła / Wstąpienie z Kościoła

Dzieci mogą słyszeć, że ktoś wstąpił do Kościoła lub z niego wstąpił. Właściwym wstąpieniem do Kościoła jako wspólnoty ludzi jest sakrament chrztu św. Z tego sakramentu nie można „wstąpić”.

Oznacza on także rękowanie człowieka z Bogiem, które nigdy się nie kończy. Niektórzy jednak opuszczają wspólnotę Kościoła, składając oficjalne oświadczenie. Mówi się wówczas potocznie: „wstąpił z Kościoła”.

Co znajdziemy w kościele

Wchodząc gdziekolwiek na świecie do katolickiego kościoła, zobaczysz tam pewne przedmioty, które są w nim niezbędne. Może będziesz potrafił je odszukać?

Każdy kościół wygląda trochę inaczej, także przedmioty w różnych kościołach mogą się od siebie różnić.

Jeśli wiesz, jakie znaczenie mają te przedmioty i do czego służą, to bardzo dobrze.

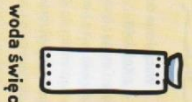
Możesz włączyć się w służbę liturgiczną przy ołtarzu, śpiewać w chórze albo scholi.

Biblie dla dzieci /
książki

śpiewnik

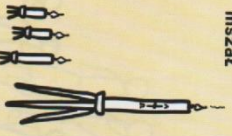
woda święcona

wierni

konfesjonat

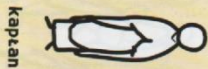

mszał

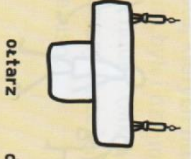
świece/paschał

ambona

kapłan

ołtarz

ministranci

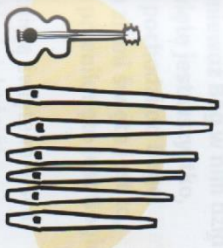
dzwony

chrzcielnica

krzyż

gitarra/organy

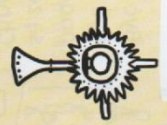
dzwony

tabernakulum

wieczna lampka

monstrancja

witraż

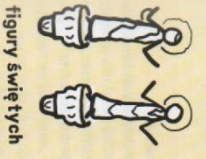
ławki

wino

woda

figury świętych

mysz kościelna

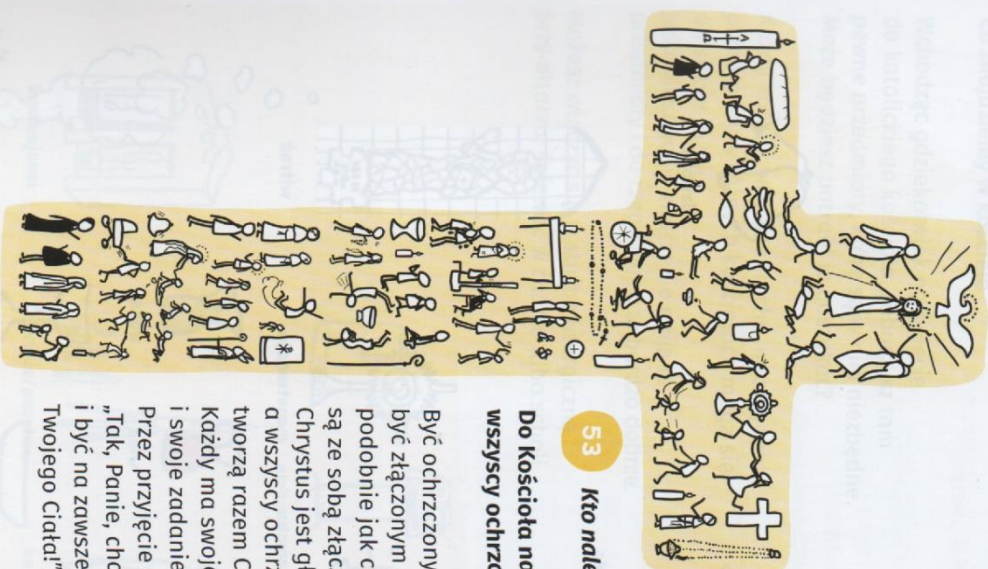

koszyk na ofiarę

kadzidło

53 Kto należy do Kościoła?

Do Kościoła należą wszyscy ochrzczeni.

Być ochrzczoneym oznacza: być złączonym z Jezusem Chrystusem, podobnie jak ciało i głowa są ze sobą złączone. Chrystus jest głową, a wszyscy ochrzczeni tworzą razem Ciało Chrystusa. Każdy ma swoje miejsce i swoje zadanie we wspólnocie Kościoła. Przez przyjęcie chrztu mówimy Bogu: „Tak, Panie, chcę do Ciebie przyjść i być na zawsze żywą częścią Twojego Ciała!”.

Ekumenizm to dążenie do jedności wszystkich chrześcijan. Jezus chciał, aby „wszyscy byli jedni” (17, 21). „Jeden Pan, jedna wiara, jeden chrzest” – mówi św. Paweł w Ef 4, 5. Nie jesteśmy odpowiedzialni za rozłam, jaki dokonał się w Kościele. Nie możemy jednak przejąć wobec niego obłąkanej Chrześcijańce, która idą za Jezusem, wiedząc, że stali się – przez

chrzest – braćmi i siostrami. Szczególnie w rodzinach, w których rodzice pochodzą z różnych wyznań chrześcijańskich, istnieje możliwość odkrywania bogactwa każdego z nich. To ogromne bogostawieństwo, gdy przez modlitwę do naszego wspólnego Boga i przez aktywne uczestniczenie w życiu społecznym stawiamy pierwsze kroki w kierunku jedności.

Czym jest Kościół?

Pismo Święte przedstawia Kościół nie tylko jako „Ciało Chrystusa”, lecz również przez wiele innych pięknych obrazów. Ochrzczeni są zatem utworzonym z wielu narodów „nowym ludem Bożym”, w centrum którego żyje i któremu we wszystkim towarzyszy sam Bóg. Ten obraz w naszym święcie naznaczonym przez uciechę i imigrację, nasza →

54 Dlaczego Kościół jest „święty”?

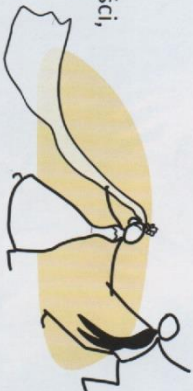
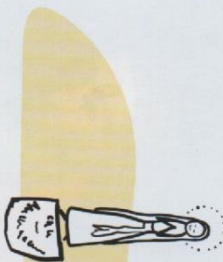
Prawdziwie święty jest tylko Bóg. Kościół jest święty, ponieważ Bóg w nim działa. Święte jest wszystko, co pochodzi od Boga. Na ziemi święte jest to, co przeniknięte jest Bogiem.

Istnieją święte miejsca, takie jak kościół, kaplica lub sanktuarium.

Są święte obrzędy, np. chrzest św., Komunia Święta, sakrament małżeństwa.

Święci są również ludzie, którzy wnoszą do świata tak wiele miłości, że inni mówią: „To pochodzi od Boga”.

Kościół jest święty tylko dzięki Bogu, a nie dlatego, że wszyscy ludzie w Kościele automatycznie stają się święci. Wiara pomaga nam jednak w dążeniu do naszej świętości.

→ i nacjonalizm, jest bardzo wymowny. Inny obraz pokazuje historię Kościoła to „obubieniec”, którą Chrystus umiłował, oddając swoje życie na krzyżu.

Święci są...

- jak okna, przez które na nasz świat pada Boże światło
- jak słońce – ich światło wykracza daleko poza ich życie
- jak mosty do nieba
- jak drzewa zakorzenione głęboko w tajemnicy Boga
- jak światła roweru – rzucają Boże światło w ciemności świata
- jak żywe drogowskazy wskazujące Boga
- jak listy z daleka, które pomagają nam zmienić dzisiejszy świat.

V. Katecheza Jana Pawła II do ministrantów podczas audiencji generalnej 01.08.2001

Źródło: <https://iso.tarnow.pl/index.php/varia/pielgrzymki-iso/pielgrzymki-do-rzymu/jan-pawel-ii-do-ministrantow.html>

Drodzy Bracia i Siostry! Droga Młodzieży!

1. Plac św. Piotra jest dziś placem młodzieży. Mniej więcej rok temu, w sercu Wielkiego Jubileuszu Roku 2000, tutaj doznali życzliwego przyjęcia młodzi z całego świata przybyli na obchody Światowego Dnia Młodzieży. Dzisiaj ten plac, który jest świadkiem tysięcznej audiencji generalnej, od kiedy Opatrzność Boża powołała mnie na Następcę Apostoła Piotra, gości tysiące chłopców i dziewcząt przybyłych z całej Europy w pielgrzymce do grobu Księcia Apostołów. Drodzy ministranci! Wczoraj przemierzylście w długiej procesji plac św. Piotra, by dotrzeć do ołtarza konfesji w bazylice. W ten sposób w pewnym sensie przedłużyliście szlak, jaki młodzież całego świata podjęła w Roku Świętym. Hasło waszej pielgrzymki do Wiecznego Miasta: W kierunku nowego świata, jest znakiem, że pragniecie poważnie potraktować powołanie chrześcijańskie.

2. Pozdrawiam was serdecznie, drodzy młodzi, i cieszę się, że doszło do tego spotkania. Szczególnie dziękuję biskupowi pomocniczemu Marlinowi Gachterowi przewodniczącemu Coetus Internatic nalis Ministrantium, za życzliwe słowa skierowane do mnie w waszym imieniu. Ze szczególną radością zwracam się do ministrantów pochodzących z krajów języka niemieckiego, którzy stanowią najliczniejszą grupę. Jakże to pięknie, że tylu młodych chrześcijan przybyło z Niemiec! Wasza służba przy ołtarzu jest nie tylko obowiązkiem, ale i wielkim zaszczytem, prawdziwą świętą posługą. Nawiązując do tej posługi, pragnę podzielić się z wami pewnymi refleksjami Strój ministranta jest strojem szczególnym. Przypomina on szatę, którą zakłada każdy przyjęty do wspólnoty w Jezusie Chrystusie. Mam na myśli szatę chrzcielną, której głęboki sens wyjaśnia św. Paweł: "Bo wy wszyscy, którzy zostaliście ochrzczeni w Chrystusie, przyoblekliście się w Chrystusa" (Ga 3, 27) Drodzy ministranci, chociaż wyrosliście już z szaty chrzcielnej, przywdzialiście strój ministrantów. Tak, chrzest stanowi punkt wyjścia waszej "prawdziwej funkcji liturgicznej", która stawia was obok biskupów, kapłanów i diakonów.

3. Ministrant zajmuje uprzywilejowane miejsce podczas nabożeństw liturgicznych. Kto służy do Mszy św., występuje publicznie we wspólnocie. Doświadcza z bliska, że Jezus Chrystus jest obecny i działa w każdym akcie liturgicznym. Jezus jest obecny kiedy wspólnota się gromadzi, oby modlić się i słać Boga. Jezus jest obecny w Słowie Pisma Świętego. Jezus jest obecny zwłaszcza w Eucharystii pod postacią chleba i wina. Działa On za pośrednictwem kapłana, który in persona Christi sprawuje Mszę św. i udziela sakramentów. W ten sposób podczas liturgii jesteście kimś o wiele więcej niż tylko zwykłymi "pomocnikami proboszcza". Jesteście przede wszystkim sługami Jezusa Chrystusa, odwiecznego Najwyższego Kapłana. W ten sposób wy, ministranci, jesteście szczególnie powołani, by być młodymi przyjaciółmi Jezusa. Starajcie się pogłębiać i podtrzymywać tę przyjaźń z Nim. Zrozumiecie wówczas, że w Jezusie znaleźliście prawdziwego przyjaciela na całe życie.

4. Często ministrant trzyma w ręku świecę. Jakże nie myśleć o tym, co powiedział Jezus w Kazaniu na górze: "Wy jesteście światłem świata" (Mt 5, 14). Wasza posługa nie może ograniczyć się do pomieszczeń kościoła. Powinna promieniować w życiu codziennym: w szkole, w rodzinie i w przeróżnych środowiskach społecznych. Kto bowiem chce służyć Jezusowi Chrystusowi w kościele, powinien być wszędzie Jego świadkiem. Droga młodzieży! Wasi rówieśnicy czekają na prawdziwą "światłość świata" (por. J 1, 9). Nie trzymajcie waszego świecznika jedynie w kościele, lecz nieście pochodnię Ewangelii tym wszystkim, którzy przebywają w ciemnościach i przeżywają trudne chwile w życiu.

5. Mówiłem o przyjaźni z Jezusem. Jakże byłbym zadowolony, gdyby z tej przyjaźni wyrosło coś więcej! Byłoby rzeczą piękną, gdyby niektórzy z was odkryli powołanie do kapłaństwa! Jezus Chrystus potrzebuje pilnie młodych, którzy wspaniałomyślnie i bez ograniczeń oddadzą się Mu do dyspozycji. A ponadto, być może Pan powoła niektóre z was, dziewczęta, do wstąpienia na drogę życia konsekrowanego, by służyć Kościołowi i braciom. Również tych, którzy zapragną zawrzeć związek małżeński, posługa ministranta poucza, że autentyczna jedność musi zawsze zawierać w sobie gotowość do wzajemnej i bezinteresownej służby. Pozdrawiam wszystkich ministrantów tu obecnych i we wszystkich parafiach i diecezjach Polski.